

DOMÁCE ZVIERATÁ

Každý živý tvor, aj ten najmenší, si zasluhuje našu úctu. Rovnako ako my, aj zvieratá cítia bolesť a strach. Žiadne zviera nesmie byť týrané a trpieť!

Nehladkaj a nekrm cudzie zvieratá bez súhlasu majiteľa alebo inej zodpovednej dospeljej osoby. Kŕmenie zvierat pre ne nevhodnou ľudskou stravou im môže spôsobiť vážne zdravotné problémy, dokonca aj smrť (platí to aj pre domáce/hospodárske zvieratá v ohradách – kone, ovce, kozy).

V rozprávkach sa môžeš dočítať o obľúbených maškrtách zvierat. V skutočnosti je to inak: z kravského mlieka mačku bolí brucho; kosti sú pre psa nebezpečné; ješkovi nepomôžeš, keď mu dáš jablko a uškodíš, ak mu ponúkneš mlieko; vtáky nekrm pečivom (platí to aj pre holuby a vodné vtáctvo).

Ak niekedy zatúžiš po zvieratku – domácom miláčikovi, dobre si to premysli. Zviera nie je hračka, každé má špeciálne potreby. Svojím príchodom zasiahne do života celej rodiny.

Vopred si zisti o vytúženom zvieratku čo najviac informácií – o jeho pôvode, spôsobe života, zvykoch, vhodnej strave, bývaní, možných zdravotných problémoch. Vždy by si mal vopred vedieť, čo starostlivosť o konkrétne zvieratko vyžaduje. Môžeš sa poradiť s veterinárom alebo chovateľom, teda ľuďmi, ktorí zvieratám naozaj rozumejú.

Koľko rokov sa zvieratko dožíva? Kto sa oň postará, ak nebudem dlhšie doma? Čo budeme robiť, ak sa budeme sťahovať do menšieho bytu? Má niekto z rodiny alergiu na zvieraciu srst? Budem mať dost voľného času? Postarám sa o zvieratko, ak bude choré a pôjdem s ním k veterinárovi? To sú základné otázky, ktoré by si mal každý zodpovedať, ak veľmi túži po vlastnom zvieratku.

Zvieratko k nám môže prísť z chovateľskej stanice, útulku (urobíme dobrý skutok) alebo si ho kúpime v obchode. **Dávaj pozor na inzeráty – zvieratko môže pochádzať z nevhodných podmienok množiarne.**

Po príchode domov zabezpeč svojmu zvieratku príjemné prostredie. **Zo začiatku môže mať strach, časom si na zmenu zvykne.** Nezabudni na správne krmivo a vždy čistú vodu.

So zvieratkom čo najskôr navštív veterinára, ktorý ho vyšetří, zhodnotí jeho zdravotný stav a urobí všetko potrebné, aby bolo zvieratko zdravé. Pravidelné kontroly majú byť samozrejmosťou.

LESNÉ ZVIERATÁ

Les je prirodzeným domovom pre rôzne druhy zvierat – hmyz, plazy, obojživelníky, vtáky, cicavce. **PAMÄTAJ, ŽE V LESE SI LEN NA NÁVŠTEVE A AKO SPRÁVNY HOSTĽ SA PODĽA TOHO SPRÁVAJ:** nenechávaj po sebe odpadky a zvyšky jedla; nebuď hlučný; nezakladaj oheň; nepoškoduj stromy; nenič a netrhaj rastliny; nebúraj príbytky živočíchov – mraveniská, nory, hniezda. Ak ti spoločnosť robí psík, maj ho stále pod dohľadom, ideálne po celý čas na vôdzke (v obchodoch predávajú aj tzv. stopovacie vôdzky, ktoré sú dostatočne dlhé, aby si psík pobehal a zároveň ho máš pod kontrolou).

Počas prechádzky môžeš natrafiť na opustené alebo zranené zviera a nechceš ho bez povšimnutia obísť. Ak nemáš dostatočné vedomosti a skúsenosti, je ťažké určiť, či a ako zvieraťu pomôcť. V takom prípade kontaktuj linku **112**, alebo priamo odborníkov zo **Záchrannej stanice a Ekocentra Zázrivá** na tel. čísle **0903 504 470**, kde ti ochotne poradia, ako máš postupovať. Veľa užitočných informácií o zvieratách a ich záchrane si môžeš už teraz vyhľadať na webovej stránke záchrannej stanice www.zachranazviera.sk

Nezachraňuj za každú cenu. Aj pri záchrane zvierat platí, že menej je niekedy viac. Nie každé opustené zviera nutne potrebuje záchranu a pomoc. Najmä počas jarných mesiacov (obdobie mlád'at) rodičia nechávajú svoje mlád'atá „odložené“ v tráve a počas dňa sa k nim vracajú. Preto ak uvidíš zajačika, srnátka alebo jelenčiatka, nepribližuj sa k nemu, nehladkaj ho, aby si na ňom nezanechal svoj pach. Matka také mlád'a už nemusí prijať. Ak si chceš byť istý, že mlád'a nie je dlhodobo opustené, pozoruj ho zo vzdialeného úkrytu.

Častým nálezom najmä v blízkosti ľudských obydí sú vtáče mláďatá vypadnuté z hniezda. **Vtedy je ideálnym riešením vrátiť mláďa do hniezda, prípadne položiť na vyvýšené miesto, aby bolo v bezpečí pred psami a mačkami (ľudský dotyk neprekáža, vtáky nemajú dobrý čuch).** Rodičia sa oň postarajú. Pre niektoré vtáky, napr. drozdy, je prirodzené, že mláďatá rodičia niekoľko dní krmia na zemi. Ak sa „záchrana“ nepodarí, mláďa je viditeľne slabé, podchladené, zober ho domov, ulož do kartónovej škatule, zahrej ho (termofor s teplou vodou) a kontaktuj odborníkov.

Záchranu a odbornú pomoc potrebujú viditeľne choré, zoslabnuté a zranené zvieratá, preukázateľne osirelé mláďatá, a tiež veľmi malé a slepé mláďatá na netypickom mieste (napr. veverička, jež). **Svojvoľne ich nechytaj, nemanipuluj s nimi, neber ich domov. Nepodávaj im potravu, ani vodu, cicavcom nikdy neponúkaj kravské mlieko. Každý prípad je jedinečný, preto vždy kontaktuj odborníkov a konaj výhradne podľa ich odporúčaní.** Zviera, ktoré sa dostane do záchranej stanice, kde mu poskytnú správnu starostlivosť, má vysokú šancu na zotavenie a návrat do voľnej prírody.

Nie každý môže zachraňovať, ale každý môže pomáhať!

Na jar sa v lese pohybuj opatrne a v tichosti, aby si nerušil rodičov a ich mláďatá. Počas letných horúčav zvieratám pravidelne ponúkni čerstvú vodu (v papierovej, plastovej alebo keramickej miske; ak do nej vložíš väčší kameň, vytvoríš akýsi ostrovček

Foto: Jakub Krška

bezpečný aj pre hmyz). Napájadlá pre vtáky umiestni na vyvýšené miesto. V zime môžeš zvieratám pomôcť dokrmovaním správnu potravou. Vždy si over, aká potrava je pre ne najvhodnejšia, a ak je suchá zima bez snehu, nezabudni na vodu.

VTÁKY

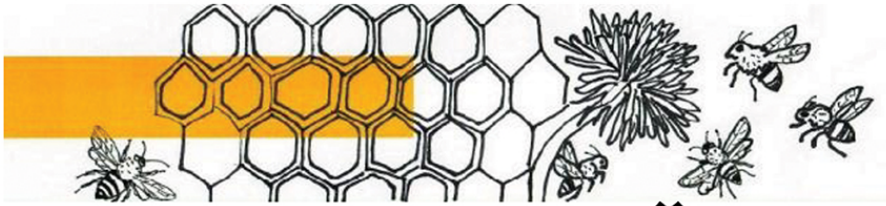
Nežijeme izolovaní od prírody ani v mestách, ani na vidieku. Vždy sa budú niektoré vtáčie druhy snažiť osídliť človekom vytvorené prostredie. Buď preto zhovievavý ku každému operenému nájomníkovi – k vrabcom, lastovičkám, belorítkam, dážďovníkom, sokolom a holubom hrivnákom na balkónoch. Všetky tieto druhy sú zákonom chránené živočíchy pre ich ekosystémové služby. **Zdieľanie domova prinesie úžitok im aj tebe.**

Prikrmuj vtáky každú zimu pravidelne, v čistom drevenom alebo plastovom krmidle a s čistým krmivom. Nepoužívaj krmidlá vyrobené z drevotriesky a iných lepených materiálov, ktoré nasávajú vlhko. Predchádzaj tak nebezpečnej "krmidlovej" chorobe, trichomoniáze, ktorá sa šíri v špinavých a vlhkých krmidlách. Na dezinfekciu môžeš použiť Savo a v lete sušenie na priamom slnku. Striedaj viaceré krmidlá a nenechávaj ich vonku celoročne.

Neponúkaj operencom slané či inak ochutené zvyšky jedál, pečivo (ani vysušené). **Vtákom takéto ľudské dobroty skracujú život.** Ocenia skôr slnečnicu, loj, nesolenú slaninu, orechy, sušený hmyz, nesolené a nepražené arašidy. Kačiciam a vodnému vtáctvu spôsobuje krmenie pečivom trvalé poškodenie vývinu peria (tzv. anjelské krídla).

Vtáčia búdka pomôže, len ak bude visieť na bezpečnom mieste pred predátormi (nie v rázsoche/vidlici konárov). Bezpečná búdka je z drevených dosiek s hrúbkou aspoň 23 mm, suchá, krytá strieškou z plechu alebo linolea, bez bidielka, dostatočne veľká, vysoko umiestnená, otvárateľná a raz ročne čistená (február – marec). Vletový otvor je vysoko – tesne pod strechou, vnútro búdky je nehobľované, aby vtáčatka vedeli po drsnom povrchu vyliezť k otvoru.

V prípade nálezu zraneného vtáčika alebo po jeho náraze do skla predstavuje prvú pomoc 3xT – umiestnenie do kartónovej škatule (TMA), prenesenie do interiéru a tepla (TICHO a TEPLO). Obzvlášť teplo je dôležité – ideálna teplota je 39° C. Nepodávať vodu, nekrmíť. Skontaktovať sa so Záchranou stanicou pre zranené živočíchy Zázrivá a konzultovať prípad s odborníkmi.

VČELY

Včely medonosné sú pre ľudí veľmi dôležité. Sú najpočetnejším a najdôležitejším opel'ovačom kultúrnych aj divorastúcich rastlín. Rastliny sa opel'ujú aj vodou, vetrom, či iným hmyzom a živočíchmi, no je to len nepatrná časť, pretože **včely opel'ujú až 80% rastlinných druhov na Zemi.**

Bez nich by v Európe za krátky čas vyhynulo pravdepodobne až 20- tisíc rastlinných druhov. Narušil by sa tým celý ekosystém a podmienky pre život nás všetkých by sa veľmi zhoršili.

Včely hynú kvôli znečisteniu planéty, globálnemu otepľovaniu a používaniu pesticídov.

Ako môžu ľudia pomôcť včelám?

Vysádzajme stromy a kvety - aby mali včely obživu, pestrú stravu a my tiež.

Nevytrhávajme z trávnikov „burinu“ - sú to veľmi dôležité byliny, ktoré sú pre včely potravou a pre nás sú liečivé.

Nemusíme trávniky kosiť každý týždeň - potom nestihnú vykvitnúť kvety pre včely, tráva je suchá a pôda stráca vlhkosť.

Podporujme farmárov vo svojom okolí, ktorí pestujú ovocie a zeleninu **bez chémie.**

ZA UKÁŽKOVÚ SPOLUPRÁCU ĎAKUJEME:

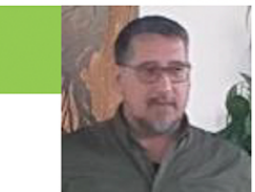
Petra Fabová
veterinárna lekárka
www.petsvetklinika.sk
Ružomberok
+421 907 999 907

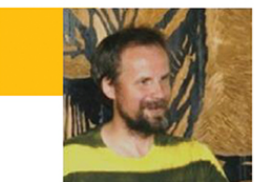
Veronika Kubáňová
AKIRONKA
canisterapeutka
www.akironka.sk
+421 915 031 960

Metod Macek
záchránár zvierat
Záchranná stanica
a Ekocentrum Zázrivá
www.zachranazvierat.sk
+421 903 504 740

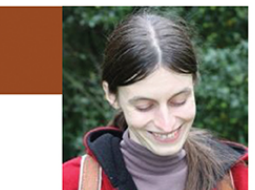
Jaroslav Slašťan
ochranár
Štátna ochrana prírody SR
www.sopsr.sk

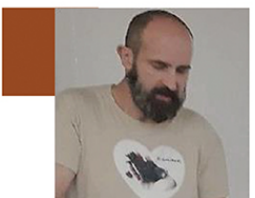
Marcel Mihok
včelár
OZ SLNKOTVOR
www.slnkotvor.sk
+ 421 910 123 407

www.kniznicark.sk
kniznicark.sk/sk/t116
#lebonanichzalezi

Ivana Rouseková
ochranárka a dobrovoľníčka
FB skupina
Na pomoc dážd'ovníkom v RK,
no nielen tam

Radovan Jambor
ornitológ
www.ornis.sk
+421 911 109 955

